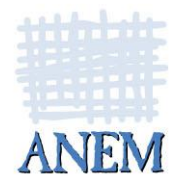

PRAVNI MONITORING MEDIJSKE SCENE U SRBIJI

Izveštaj za Januar/Februar 2010

SADRŽAJ:

I	SLOBODA IZRAŽAVANJA	3
II	MONITORING IMPLEMENTACIJE POSTOJEĆIH ZAKONA	7
III	MONITORING PROCESA USVAJANJA NOVIH ZAKONA	9
IV	MONITORING RADA REGULATORNIH TELA, DRŽAVNIH ORGANA I KOLEKTIVNIH ORGANIZACIJA ZA ZAŠTITU AUTORSKOG I SRODNIH PRAVA.....	10
	REGULATORNA TELA.....	10
	DRŽAVNI ORGANI	13
	KOLEKTIVNE ORGANIZACIJE	15
V	PROCES DIGITALIZACIJE.....	18
VI	PROCES PRIVATIZACIJE.....	19
VII	ZAKLJUČAK.....	20

I SLOBODA IZRAŽAVANJA

U periodu na koji se ovaj monitoring izveštaj odnosi, zabeleženo je više slučajeva koji ukazuju na moguće povrede slobode izražavanja.

1. Pretnje i pritisci

1.1. Novinarka „Večernjih novosti“ Aleksandra Delić, stalni dopisnik iz Šapca, podnela je prijavu Policijskoj upravi u ovom gradu protiv četrdesetšestogodišnjeg sveštenika Srpske pravoslavne crkve Bogdana Simanića, koji joj je 30. januara poručio da će njom obrisati asfalt. Ova i druge ozbiljne pretnje usledile su posle napisa u kojem je preneto policijsko saopštenje da se Simanić, kao suvlasnik ovdašnjeg nedeljnika „Glas Podrinja“, tereti za zloupotrebu službenog položaja „tešku“ preko 4,6 miliona dinara. Simanić je mobilnim telefonom zvao honorarnu dopisnicu „Blica“ Tatjanu Cvejić, i uz najvulgarnije psovke tražio da Delićevoj prenese da će joj slomiti sve kosti čim je bude video. O šabačkom svešteniku, kome je Crkveni sud svojevremeno oduzeo parohiju, mediji su pisali i ranije vezano za nasilničke izgrede, među kojima je najdrastičnije prebijanje supruge. Dnevni list Politika preneo je da je, tom prilikom, zbog potresa mozga i brojnih povreda koje joj je muž naneo pesnicama po glavi i telu, nesrećna žena bila hospitalizovana devet dana na Odeljenju neurologije Opšte bolnice u Šapcu, a da su je potom službenici Centra za socijalni rad sklonili u Sigurnu kuću.

1.2. List „Kurir“ saopštio je 2. februara da je Milutin Mrkonjić, ministar za infrastrukturu u holu Narodne skupštine ošamario novinara tog lista Milana Lađevića. Narodni poslanik SNS Igor Bečić, koji se zatekao u skupštini kada je do incidenta došlo, rekao je da je Lađević pitao Mrkonjića zašto je bio tih na sednici skupštinskog odbora i da mu je Mrkonjić odgovorio uz „blaži šamar ili tapkanje po obrazu“. Milutin Mrkonjić izvinio se dan kasnije novinaru „Kurira“. „Lađevića cenim i poštujem, s njim sam, kao i s ostalim novinarima, dosad imao odličnu saradnju. Žao mi je što ga moj potez boli. Možda imam neoubičajenu komunikaciju za ovo vreme, pa se izvinjavam zbog gesta učinjenog iz ličnih simpatija,“ rekao je Mrkonjić na konferenciji za medije.

1.3. Ekipe agencije „Infobiro“ fizički je napadnuta 24. februara u Beogradu, dok je snimala pokušaj radnika „Beogradskih elektrana“ da sa sistema za daljinsko grejanje isključe dužnika sa milionskim neizmirenim računom. Udruženje novinara Srbije (UNS) saopštenjem je tražilo da tužilaštvo pokrene krivični postupak zbog napada na novinarsku ekipu, ukazujući

da su prošle godine usvojenim Zakonom o izmenama i dopunama Krivičnog zakonika pooštrene kazne za pretnje i napade na novinare.

1.4. Uz pretnje i psovke pripadnici interventne brigade požarevačke policije pokušali su 26. februara da otmu fotoaparat novinaru Momčilu Veljkoviću koji ih je slikao dok su privodili kolegu. Veljković tvrdi da je na ulici u Požarevcu video pripadnike interventne brigade koji su privodili svog kolegu Predraga Simbaljevića zbog remećenja javnog reda i mira. Nakon što je izvadio fotoaparat i počeo da slika, policajci su uz pretnje i psovke krenuli prema njemu. Veljković je pokazao svoju novinarsku legitimaciju, na šta mu je odgovoreno uvredama. Nakon što se sa pretnjama i vređanjem nastavilo, Veljković je telefonom pozvao ministra unutrašnjih poslova Ivicu Dačića, koji mu je nakon smrti brata, tragično nastradalog pripadnika „Otpora“ Mileta Veljkovića, dao broj telefona upravo zbog takvih situacija. Nakon razgovora sa službenikom iz Dačićevog kabineta, policajci su Veljkovića ostavili na miru. Portparol požarevačke policije Jasmina Tišma je izjavila da će se navodi novinara ispitati.

Zakonom o javnom informisanju propisano je da niko ne sme, ni na posredan način, da ograničava slobodu javnog informisanja, bilo kojim načinom podesnim da ograniči slobodan protok ideja, informacija i mišljenja, kao i da niko ne sme da vrši bilo kakav fizički ili drugi pritisak na javno glasilo i njegovo osoblje, kao ni uticaj podesan da ih omete u obavljanju posla. U odnosu na političare i nosioce javnih funkcija, Zakonom o javnom informisanju propisana je i posebna obaveza da pokažu viši stepen tolerancije, kao i obaveza da informacije o svome radu učine dostupnim javnosti. Izmenama Krivičnog zakonika usvojenim 2009. godine, profesije ili dužnosti sa povećanim rizikom za bezbednost lica koje ih obavlja, a koje se odnosi na zanimanja od značaja za javno informisanje, dobila su tretman posla od javnog značaja, i samim tim i jaču zakonsku zaštitu. Konkretno, u slučaju ugrožavanja sigurnosti pretnjom napada, sada se, u slučaju pretnji koje su usmerene na novinare i u vezi sa novinarskim poslom, gonjenje preduzima po službenoj dužnosti, a zaprećena je kazna od jedne do osam godina zatvora. Ranije se za pretnje novinarima gonilo isključivo po privatnoj tužbi, osim u slučaju da su bile usmerene na više lica, a zaprećena je bila kazna do godinu dana zatvora, odnosno od tri meseca do tri godine u slučaju pretnji većem broju lica. Oštrije sankcionisanje predviđeno je i za ubistvo novinara u vezi sa njegovim poslom, odnosno teške telesne povrede nanete novinaru u vezi sa njegovim poslom.

1.5. Pirotске novine su 12. februara saopštile da im je lokalna samouprava uskratila dogovorenu finansijsku podršku, nakon što su objavili da je predsednik opštine kupio, usred ekonomske krize, automobil vredan 60.000 evra.

Zakonom o lokalnoj samoupravi, opštinama je stavljeno u nadležnost da se staraju o javnom informisanju od lokalnog značaja i obezbeđuju uslove za javno informisanje na srpskom jeziku i jeziku nacionalnih manjina koji se koriste na teritoriji opštine. U navedenom smislu, finansijska podrška lokalnim medijima predstavlja obavezu lokalnih samouprava. Sa druge strane, u Zakonu o javnom informisanju propisano je da niko ne sme, ni na posredan način, da ograničava slobodu javnog informisanja, a naročito ne zloupotrebom državnih ovlašćenja i zloupotrebom prava.

1.6. Savet Vlade Srbije za sprečavanje nasilja i nedoličnog ponašanja u sportu predložio je da se emitovanje snimaka nasilja navijača na televiziji ograniči na najviše tri sekunde, izjavila je 15. februara ministarka omladine i sporta Snežana Samardžić Marković. Samardžić Marković je na konferenciji za novinare nakon sednice Saveta, rekla da je to jedna od tri mere koje će u medijima dodatno ograničiti emitovanje i objavljivanje sportskog nasilja, a koje će to telo predložiti Republičkoj radiodifuznoj agenciji. Savet će predložiti da se umesto fotografija nasilničkog ponašanja objavljuju njegove posledice, kao i da na naslovnim stranama ne budu objavljivane fotografije mrtvih i povređenih navijača, kazala je ona. Samardžić Marković je dodala da su te mere u skladu sa preporukama Međunarodne federacije sportskih novinara, FIFE i UEFA i sa Zakonom o javnom informisanju i Kodeksom novinara Srbije. Ministarka je najavila da će uskoro biti održano savetovanje sa vlasnicima, glavnim i odgovornim urednicima medija o nastavku borbe protiv nasilja u sportu.

Zakonom o javnom informisanju, a u skladu sa Ustavom i Evropskom konvencijom za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda, predviđeno je da zabranu distribucije određenih informacija, što bi nužno moralo da se odnosi i na snimke nasilja navijača na sportskim priredbama, može odrediti isključivo sud. Sud to određuje na predlog javnog tužioca i to ako utvrdi da je to neophodno u demokratskom društvu, a od objavljivanja informacije neposredno preči ozbiljna, nepopravljiva posledica čije se nastupanje ne može sprečiti na drugi način. Osnov za zabranu distribucije određenih informacija postoji kada je to neophodno radi sprečavanja: poziva na nasilno rušenje ustavnog poretka, narušavanja teritorijalnog integriteta Republike, propagiranja rata, podstrekavanja na neposredno nasilje ili zagovaranja rasne, nacionalne ili verske mržnje koje predstavlja podsticanje na diskriminaciju, neprijateljstvo ili nasilje. Svaka generalna zabrana distribucije informacija, bez odluke suda i bez ispunjavanja Zakonom, Ustavom i Evropskom konvencijom predviđenih uslova, mogla bi zapravo predstavljati cenzuru.

2. Sudski postupci

2.1. Jasmina Arsić, direktorka Apoteke Vranje i funkcioner G17 plus u ovom gradu, podnela je tužbu protiv novina Vranjskih. Nezavisno udruženje novinara Srbije 9. februara najoštrije je osudilo podnošenje tužbe kao primer političkog pritiska stranačkih lidera na lokalnom nivou na medije i novinare. Stranka G17 plus odbacila je tvrdnje NUNS-a da je tužba njihovog člana Jasmine Arsić protiv Vranjskih politički motivisana i najavila da će ispitati ceo slučaj. U saopštenju G17 se navodi da tužba koju je direktorka Apoteke Vranje podnela protiv Vranjskih nema nikakve veze sa politikom, niti sa G17 plus, već sa tim što list nije objavio ispravku netačne informacije o ustanovi na čijem je čelu Arsićeva. U spornom tekstu Vranjskih, naime, navedeno je da je greškom nekog od zaposlenih u Apoteci jednom građaninu prodat salicil umesto glukoze, čime je njegov život ugrožen.

Zakonom o javnom informisanju predviđeno je da lice na koje se lično odnosi informacija podesna da povredi njegovo pravo ili interes, može od odgovornog urednika zahtevati da, bez naknade, objavi odgovor u kome ono tvrdi da je informacija neistinita, nepotpuna ili netačno preneti. Zakon takođe predviđa da, ako odgovorni urednik ne objavi odgovor, a ne postoji neki od razloga za neobjavljivanje, kao i ako odgovor objavi na nepropisan način, imalac prava na odgovor može protiv odgovornog urednika podneti tužbu za objavljivanje. Zakon predviđa ukupno 19 razloga iz kojih odgovorni urednik može odbiti objavljivanje odgovora. U konkretnom slučaju, odgovorni urednik Vranjskih Vukašin Obradović pozvao se na jedan od ovih razloga, odnosno na to da se odgovorom ne osporava istinitost navoda Vranjskih.

2.2. Apelacioni sud u Beogradu saopštio je 26. februara da je produžio za još mesec dana pritvor osnivaču više dnevnih listova Radisavu Rodiću. Rodiću je pritvor produžen zbog opasnosti da bi boravkom na slobodi mogao da utiče na svedoke, koji još nisu saslušani u istrazi po zahtevu tužilaštva za proširenje istrage. Rodić, osnivač beogradskih listova „Kurir“ i „Glas javnosti“, uhapšen je 27. oktobra prošle godine zbog sumnje da je izvršio krivično delo zloupotrebe službenog položaja. Viši sud u Beogradu vodi protiv Rodića istragu po dva zahteva koje je prošle godine dostavilo Okružno (sada Više) javno tužilaštvo. Rodić se sumnjiči da je lažnom dokumentacijom podigao kredit od Komercijalne banke u iznosu od oko 22 miliona dinara. Poreska policija nedavno je podnela Višem javnom tužilaštvu u Beogradu dopunu krivične prijave kojom su, pored Radosava Rodića, obuhvaćeni i Vukadin Rodić, Aleksandar Rodić i Aleksandra Simić, zbog sumnje da su od marta 2000. do 10. avgusta 2009, u saizvršilaštvu počinili krivično delo zloupotreba službenog položaja.

Budući da se za delo koje se Rodiću stavlja na teret može izreći kazna zatvora preko pet godina, njemu se pritvor, do podizanja optužnice, može produžavati najduže do šest meseci.

II MONITORING IMPLEMENTACIJE POSTOJEĆIH ZAKONA

1. Zakon o javnom informisanju

1.1. Implementacija Zakona o javnom informisanju, obrađena je, jednim delom kroz odeljak o slobodi izražavanja.

1.2. Predsednica Ustavnog suda Srbije Bosa Nenadić najavila je početkom godine, u intervjuu Tanjugu, da će se "na proveru" te ustanove prioritetno naći, između ostalog i Zakon o izmenama i dopunama Zakona o javnom informisanju. Da je ocena ustavnosti Zakona o izmenama i dopunama Zakona o javnom informisanju predviđena u planu rada Ustavnog suda za prvo tromesečje 2010. godine, te da bi do kraja marta trebalo očekivati i odluku, potvrdio je za „Danas“ i Dejan Milić, portparol Ustavnog suda Srbije.

1.3. Rok za registraciju javnih glasila, koja je predviđena kao obavezna Zakonom o izmenama i dopunama Zakona o javnom informisanju, istekao je 11. januara. Agenciji za privredne registre, koja vodi i Registar javnih glasila, do isteka roka stiglo je 496 prijava, a 414 medija je registrovano. Osnivači medija koji se nisu upisani u Registar, izlažu se riziku millionskih kazni i sudskoj zabrani izdavanja. Do problema u upisu, po saznanju autora ovog izveštaja, dolazilo je jedino sa kablovskim televizijskim kanalima. Ovi kanali nisu upisivani u Registar i ostali su u pravnom vakuumu. Naime, Agencija za privredne registre kao osnov za upis tražila je dozvole, koje RRA zbog odsustva odgovarajućih podzakonskih akata i dalje ne izdaje. Do okončanja perioda na koji se ovaj izveštaj odnosi, nije pokrenut ni jedan postupak, niti je bilo informacija o tome da li je i koji od poznatijih štampanih ili elektronskih medija, osim kablovskih TV kanala, propustio da izvrši registraciju.

1.4. Medijske asocijacije i novinarska udruženja, osnivači Saveta za štampu, imenovali su početkom februara svoje predstavnike u Upravni odbor prvog medijskog samoregulatornog tela u Srbiji. U Upravnom odboru Saveta za štampu u ime Asocijacije medija biće Dragan Bujošević, glavni urednik „Politike“, Manojlo Vukotić, glavni urednik „Večernjih novosti“ i Srđan Radulović, glavni urednik NIN-a. Lokal Press će predstavljati Vladan Filipčev, predsednik te organizacije i glavni urednik „Bečejskog mozaika“. Liljana Smajlović i Predrag

Jeremić predstavljaće Udruženje novinara Srbije, a ispred Nezavisnog udruženja novinara Srbije u Upravnom odboru Saveta za štampu biće Dimitrije Boarov i Safeta Biševac. Milorad Ivanović, zamenik glavnog urednika „Blica“, Aleksandar Đivuljski, glavni i odgovorni urednik „Dnevnika“ i Filip Švarm, zamenik glavnog urednika nedeljnika „Vreme“ biće zamenici članova UO iz Asocijacije medija. Branko Žujović i Slobodan Stojićević biće zamenici članova UO iz UNS-a, Tamara Skroza i Slaviša Lekić zamenici članova UO iz NUNS-a, a Stojan Marković zamenik člana UO iz Lokal Pressa. Upravni odbor Saveta za štampu nakon konstituisanja raspisao je konkurs za tri predstavnika javnosti u Komisiji za žalbe, čiji se izbor očekuje. Očekuje se da će Savet za štampu, kao prvo medijsko samoregulatorno telo u Srbiji, a posebno Komisija za žalbe, svojim odlukama uticati na dosledniju primenu profesionalnih standarda, pa posredno i Zakona o javnom informisanju, što bi za posledicu trebalo da ima i manji broj sudskih postupaka koji se zbog povreda ovog zakona vode.

2. Zakon o radiodifuziji

2.1. U periodu koji je prethodio lokalnim izborima u opštini Voždovac oglasio se Internet radio Liberalno-demokratska partija Zvezdara, koji je nastavio program i nakon izbora. Rade Veljanovski, profesor Fakulteta političkih nauka u Beogradu, za Danas je izjavio da, iako za emitovanje programa putem interneta nije potrebna dozvola, samo emitovanje jeste u suprotnosti sa Zakonom o radiodifuziji. Nataša Vučković-Lesendrić, pomoćnica ministra kulture zadužena za medije, s druge strane, smatra da LDP regularno emituje ovaj program, upravo zato što prema Zakonu o radiodifuziji za emitovanje putem interneta nije neophodna dozvola.

Nesporno je da je Zakonom o radiodifuziji predviđeno da emitovanje programa putem globalne informatičke mreže (Internet webcasting) ne podleže obavezi pribavljanja dozvole, ali i da se odredbe Zakona o radiodifuziji primenjuju na sadržaj programa. Takođe je nesporno da imalac dozvole za emitovanje programa ne može da bude politička stranka. Odredbe Zakona o radiodifuziji koje se odnose na sadržaj programa, a koje se shodno primenjuju i na Internet medije, podrazumevaju, između ostalog, i obezbeđivanje slobodnog, potpunog i blagovremenog informisanja građana, kao i obavezu uzdržavanja od reklamiranja političkih organizacija van predizborne kampanje, odnosno obezbeđivanje jednake zastupljenosti, bez diskriminacije, svim registrovanim političkim strankama, koalicijama i kandidatima, u toku predizborne kampanje. Osnovano je postaviti pitanje da li stranački web radio uopšte može da zadovolji takve zahteve, odnosno da li je njegov sadržaj zakonit, iako samo emitovanje nije nužno nezakonito. Različita mišljenja koja se mogu čuti u javnosti povodom stranačkog web radija Liberalno-demokratske partije, samo potvrđuju uverenje da

se regulaciji sadržaja novih medija ne može uvek pristupati prostom analogijom i pozivanjem na pravila koja se tiču tradicionalnih medija, te da novi mediji i nove platforme za distribuciju medijskih sadržaja, često zahtevaju nov i originalan regulatorni pristup.

2.2. U Vladičanskom dvoru eparhije šumadijske u Kragujevcu održan je skup urednika 11 pravoslavnih radio i TV stanica, koji je, kako je izvestio Dnevnik 19. februara, za svoju temu imao umrežavanje i programsku saradnju, kao i inicijativu arhijerejima i Sinodu SPC za osnivanje Asocijacije elektronskih crkvenih medija. Od 2006, kada je počelo izdavanje dozvola za emitovanje, u Srbiji je osnovano 11 pravoslavnih i pet katoličkih radio i TV stanica. Na skupu je ukazano da zakon nije dopustio crkvama da imaju nacionalne ili regionalne elektronske medije, već samo lokalne, te da je crkvenim medijima ograničena i mogućnost komercijalizacije programa, budući da je mogućnost da emituju reklame upodobljena načinu i ograničenjima koja važe i za javni servis. Na skupu se insistiralo i na liberalnijem režimu za umrežavanje crkvenih stanica.

Članom 70. Zakona o radiodifuziji dozvoljeno je umrežavanje dva ili više emitera radi istovremenog emitovanja programa bez upotrebe dodatnih radio frekvencija, u trajanju do tri sata dnevno u kontinuitetu ili zbirno. Izuzetno, Zakon predviđa da Republička radiodifuzna agencija može doneti odluku kojom dozvoljava umrežavanje u dužem trajanju, ukoliko utvrdi da bi takva odluka bila u interesu javnosti. Ovakvo zakonsko rešenje obrazloženo je zabrinutošću da bi kroz umrežavanje većeg broja lokalnih ili regionalnih emitera bio ugrožen medijski pluralizam i da bi se izigravale odredbe o medijskoj koncentraciji. Liberalizacija uslova za umrežavanje jedan je od zahteva koji će se, posebno u uslovima i krize i cenovne nedostupnosti kvalitetnih medijskih sadržaja, sve više čuti, ne samo od crkvenih stanica, već i od onih komercijalnih. Jedan od aktuelnih projekata je i televizijski projekat „Nacionalna“, koji se u vremenskim okvirima koji i dalje ne prelaze tri sata dnevno, emituje na jednom broju regionalnih televizija. Po saznanjima autora ovog izveštaja, Republička radiodifuzna agencija nije donela nijednu odluku kojom je dozvolila umrežavanje u dužem trajanju od tri sata dnevno, niti joj je i jedan takav zahtev podnet.

III MONITORING PROCESA USVAJANJA NOVIH ZAKONA

Narodna skupština Republike Srbije nije zasedala u januaru, dok je u februaru održano samo jedno vanredno zasedanje sa Predlogom zakona o Narodnoj skupštini, kao jedinom tačkom dnevnog reda. U predstojećem periodu, od zakona koji su od neposrednog značaja za

medijski sektor, očekuje se da se na dnevnom redu nađe Zakon o potvrđivanju završnih akata Regionalne konferencije o radio-komunikacijama za planiranje digitalne terestrijalne radiodifuzne službe u delovima regiona 1 i 3, u frekvenzijskim opsezima 174-230 MHz i 470-862 MHz (RRC-06), čije usvajanje je obaveza i shodno Strategiji digitalizacije. Pred Narodnom skupštinom trebalo bi da se pojave i Zakon o izmenama i dopunama Zakona o slobodnom pristupu informacijama od javnog značaja, kao i Zakon o klasifikaciji informacija u tekstovima koje je svojim potpisima podržalo više od 35 hiljada birača. Skupština je, međutim, nedavno usvojila ista dva zakona, ali u tekstu koji je predložila Vlada, tako da bi bilo nerealno očekivati da će ova dva predloga proći. Nijedan od zakona od značaja za rad medija nije trenutno na javnoj raspravi, a nacrti Zakona o radiodifuziji i Zakona o oglašavanju, na kojima rade radne grupe, još uvek nisu javno prezentovani.

IV MONITORING RADA REGULATORNIH TELA, DRŽAVNIH ORGANA I KOLEKTIVNIH ORGANIZACIJA ZA ZAŠTITU AUTORSKOG I SRODNIH PRAVA

REGULATORNA TELA

1. REPUBLIČKA RADIODIFUZNA AGENCIJA (RRA)

1.1. Vlada Srbije objavila je početkom januara da će siromašnim porodicama obezbediti 16.690 paketa prehrambene i higijenske pomoći iz viška prihoda koji je ostvarila Republička radiodifuzna Agencija. Vrednost ukupne pomoći iznosi 55 miliona dinara.

Zakonom o radiodifuziji, u članu 34. stav 7, predviđeno je da, ako se godišnjim obračunom prihoda i rashoda Agencije utvrdi da su ukupno ostvareni prihodi veći od ostvarenih rashoda, razlika uplaćuje se na račun budžeta Republike Srbije i raspoređuje na jednake delove, za unapređenje i razvoj kulture, zdravstva, prosvete i socijalne zaštite. Do sada je u više navrata bilo ukazivano da ne postoji način da se prati da li se sredstava koja je RRA uplatila u budžet troše namenski. Saopštenje Vlade Srbije predstavlja zapravo prvi slučaj u kome je javnost obavestena o trošenju ovih sredstava. Na koji način se sredstva koja je RRA uplatila u budžet srazmerno troše i za unapređenje i razvoj kulture, zdravstva, odnosno prosvete, nije saopšteno. Istovremeno, komercijalni emiteri, njihove asocijacije, a posebno ANEM, u više navrata su ukazivali da je svrha naknade koja se plaća RRA u obezbeđivanju samostalnosti i finansijske nezavisnosti tog regulatornog tela, odnosno pokrivanju troškova regulacije.

Ukupan nivo ovih naknada trebalo bi da bude projektovan na način da pokriva realne troškove RRA i obaveznu rezervu. Činjenica da se poslednjih nekoliko godina suficit Agencije kretao i do 50%, ukazuje da su mediji neprimereno opterećeni previsokim iznosima naknada. S druge strane, činjenica da Vlada sada po prvi put saopštava o nameni za koju je jedan mali deo tih sredstava utrošen, mogla bi da ukazuje i da su se do sada ona trošila nenamenski.

1.2. Shodno odluci Saveta RRA od 28. decembra 2009. godine, Agencija je 13. januara obaveštenjem na sajtu podsetila emitere na dužnost da pisanim putem prijave svaku promenu vlasničke strukture. U suprotinom, RRA je ovlašćena da podnese zahtev za pokretanje prekršajnog postupka i da pokrene postupak izricanja mera predviđenih Zakonom o radiodifuziji.

Mediji su preneli da je Savet RRA samo tokom 2009. godine doneo 24 odluke o davanju saglasnosti na promene vlasničkih struktura radio i televizijskih emitera, najčešće u slučajevima dokapitalizacije i prenosa udela. Među većim emiterima koji su promenili vlasničku strukturu u 2009. nalaze se televizije Foks, Hepi, Košava, B92, radio stanice Roudstar i Srbobran. Činjenica da Savet podseća vlasnike medija na njihovu zakonsku obavezu, mogla bi da ukazuje da RRA sumnja da je došlo do većeg broja promena vlasničkih struktura od prijavljenog. Neprijavlivanje promene vlasničke strukture za rezultat može imati i oduzimanje dozvole za emitovanje, u slučaju da je promena dovela do nedozvoljene medijske koncentracije, ili do netransparentnog vlasništva.

1.3. Republička radiodifuzna agencija postavila je 3.2.2010. godine na svoj veb sajt Nacrt Pravilnika o načinu i uslovima izdavanja dozvole za emitovanje radio i televizijskog programa putem telekomunikacionih mreža, i pozvala sve zainteresovane da dostave svoja mišljenja, predloge i sugestije na Nacrt u roku od 15 dana. Po saznanjima autora ovog izveštaja, mišljenja, predloge i sugestije dostavila su i medijska udruženja, ali i kablovski distributeri. Po najavama iz RRA, korigovana verzija Nacrta Pravilnika, biće još jednom postavljena na veb sajt Agencije, radi dobijanja novih komentara i sugestija zainteresovanih, pre formalnog otvaranja javne rasprave.

RRA je, shodno Zakonu o radiodifuziji, nadležna da propisuje tehničke, organizacione i programske uslove za proizvodnju i emitovanje programa, kao i da izdaje dozvole. Zakon dalje predviđa da se dozvole za zemaljsko emitovanje izdaju na osnovu javnih konkursa, za razliku od dozvola za kablovsko ili satelitsko emitovanje, koje se izdaju bez javnog konkursa, na zahtev kablovskog, odnosno satelitskog operatora. Zakon o radiodifuziji usvojen je još 2002. godine, a javne konkurse za izdavanje dozvola za emitovanje, RRA raspisuje od 2006.

godine. Međutim, iako veliki broj domaćinstava u Srbiji televizijske programe ne prati putem zemaljske radiodifuzije, već posredstvom kablovske i satelitske DTH distribucije, nijednom od kanala koji se na taj način distribuiraju, još uvek nije izdata dozvola. Izdavanje dozvola za kablovsko i satelitsko emitovanje, predstavlja ne samo okončanje procesa uvođenja radiodifuzije u zakonske okvire u Srbiji, već i test regulatornog kapaciteta RRA u očekivanju predstojeće digitalizacije zemaljske radiodifuzije.

1.4. Zamenik predsednika Saveta RRA Goran Karadžić izjavio je za Blic početkom februara da se nada relativno skorom rešavanju problema piratskog emitovanja u Srbiji. Karadžić tvrdi da su shodno članu 14a Zakona o javnom informisanju svi mediji koji nisu upisani u registar javnih glasila dužni da prestanu sa radom. Ukoliko to ne učine, tužilaštvo je ovlašćeno da od suda traži privremenu meru na osnovu koje policija vrši plenidbu opreme koja se koristi za nelegalno emitovanje programa.

Uvažavajući ozbiljnost problema koji piraterija predstavlja u Srbiji, autori ovog izveštaja mišljenja su da način borbe protiv nje, koji je predložila RRA, a kakav je bio sugerisan i iz nekih drugih izvora, povlači za sobom ozbiljne opasnosti. Naime, shodno najavi Bose Nenadić predsednice i Dejana Milića portparola Ustavnog suda Srbije, do kraja marta trebalo bi očekivati odluku po predlogu Zaštitnika građana za ocenu ustavnosti Zakona o izmenama i dopunama Zakona o javnom informisanju. Predlog Zaštitnika građana upravo se, između ostalog, odnosi i na odredbu člana 14a. Zakona, kojom je predviđeno da je, u slučaju izdavanja javnog glasila koje nije upisano u Registar, nadležni javni tužilac dužan da bez odlaganja pokrene postupak za privredni prestup pred nadležnim sudom i zatraži izricanje mere privremene obustave delatnosti izdavanja javnog glasila. U predlogu Zaštitnika građana ukazuje se da je konkretna odredba nesaglasna odredbama člana 50. stav 1, člana 46, i člana 20. stav 2. Ustava Republike Srbije, člana 10. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda, kao i člana 19. Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima. Član 50. Ustava garantuje slobodu medija, član 46. slobodu mišljenja i izražavanja, a član 20. utvrđuje uslove pod kojima ljudska i manjinska prava mogu biti ograničena, a po mišljenju Zaštitnika građana u ovom slučaju su prekršeni. Zatvaranje medija, makar oni bili i piratski, korišćenjem odredbi ovog spornog Zakona, čije utvrđivanje neustavnosti se očekuje, dovelo bi, po utvrđivanju neustavnosti do situacije u kojoj bi pirati stekli, na osnovu odredbi Zakona o Ustavnom sudu, pravo da traže izmenu odluka kojima su im izrečene mere obustave delatnosti kao i plenidba opreme. Po mišljenju, koje je ANEM prezentovao u dopisu ministarstvu unutrašnjih poslova i na sastanku sa ministrom Ivicom Dačićem i direktorom policije Miloradom Veljovićem, radio piraterija predstavlja krivično delo po više osnova, te bi se protiv nje trebalo boriti pokretanjem krivičnih postupaka, a ne odredaba medijskih zakona čija je ustavnost osporena. Naime, piratskim emitovanjem na frekvencijama koje nisu

usklađene sa Planom raspodele radio frekvencija, po pravilu se izazivaju smetnje kojima se neovlašćeno ometa emitovanje radio i televizijskog programa legalnih emitera, čime se vrši krivično delo neovlašćenog sprečavanja ili ometanja emitovanja radio i televizijskog programa iz člana 149. stav 2. Krivičnog zakonika. Piratskim emitovanjem vrši se i krivično delo neovlašćeno bavljenje određenom delatnošću iz člana 353. Krivičnog zakonika. Pokretanje krivičnih postupaka omogućilo bi i privremeno oduzimanje emisione opreme kao predmeta izvršenja dela, odnosno dokaza u krivičnom postupku.

2. REPUBLIČKA AGENCIJA ZA TELEKOMUNIKACIJE (RATEL)

2.1. Nakon dobijanja saglasnosti Vlade Republike Srbije, u Službenom glasniku br 4/10 od 29.1.2010. godine, objavljeni su RATELovi pravilnici o visini troškova izdavanja dozvola za radio stanice i o visini naknade za korišćenje radio frekvencija. Pravilnikom o visini troškova izdavanja dozvola za radio stanice, ovi troškovi povećani su do 12 puta, dok je Pravilnikom o visini naknade za korišćenje radio frekvencija, naknada u odnosu na elektronske medije, nešto niža nego ranije.

2.2. Upravni odbor RATELa dao je saglasnost preduzeću Serbia Broadband - Srpske kablovske mreže d.o.o. (SBB), najvećem kablovskom operatoru u zemlji, da, počev od 1. marta 2010. godine, izvrši promenu cene usluge distribucije radijskih i televizijskih programa u svojim mrežama na iznos od 820,00 dinara.

Odlukom RATELa iz februara 2007. godine, utvrđeno je da je SBB javni telekomunikacioni operator sa značajnim tržišnim udelom za uslugu distribucije radio i televizijskih programa preko kablovske distributivne mreže. Istom odlukom SBB-u je nametnuta regulatorna obaveza da za svaku promenu cene prethodno pribavi saglasnost RATELa.

2.3. Dnevni list Danas objavio je 29. januara da je, od septembra 2008. u akciji gašenja radio i televizijskih stanica koje emituju program bez dozvole, RATEL registrovao 181 piratskog emitera sa 211 frekvencija. Dosad ih je ugašeno oko 70. Broj nelegalnih emitera je promenljiv, jer mnoge stanice kojima se zapečati objekat i oprema, polome službeni pečat i nastavljaju kasnije da rade.

DRŽAVNI ORGANI

3. NARODNA SKUPŠTINA REPUBLIKE SRBIJE

Kao što je navedeno u prethodnom delu ovog izveštaja, Narodna skupština Republike Srbije nije zasedala u januaru, dok je u februaru održano samo jedno vanredno zasedanje sa Predlogom zakona o Narodnoj skupštini, kao jedinom tačkom dnevnog reda. Odbor za kulturu i informisanje održao je samo jednu sednicu, koja se bavila pitanjima međunarodne kulturne saradnje.

4. MINISTARSTVO KULTURE

U intervjuu za dnevnik Danas, objavljenom 28. januara, ministar kulture Nebojša Bradić govorio je o stanju na medijskog sceni Srbije. Ministar kulture tvrdi da je, u većini slučajeva, ekonomska kriza samo jasnije istakla probleme koje mediji i inače imaju, te da on najznačajnijim problemom u medijskom sektoru smatra izostanak ili manjak odgovornosti prema javnosti i javnoj reči. Ministarstvo kulture, najavio je Bradić, planira različite oblike podrške i podsticaja medijskim projektima i programima, pri čemu će osnovni kriterijum biti njihov kvalitet. Upitan o očekivanjima od ocene Ustavnog suda o ustavnosti Zakona o javnom informisanju, Bradić je izjavio da će ministarstvo kulture poštovati odluku, kakva god ona bila, i zalagati se za zakonitost u oblasti za koju je nadležno. Bradić je, međutim istakao da delovanje izmenjenog Zakona o javnom informisanju smatra već vidljivim, a sam zakon podsticajnim za uređenje medijskog prostora na način koji odgovara profesionalcima i medijskim korisnicima koji traže kvalitet. Zakon ne odgovara onima koji gube pozicije stečene manipulisanjem, zloupotrebama i zagađivanjem prostora javne komunikacije, izjavio je ministar.

Ovde samo podsećamo da su, makar po obrazloženju predloga Zaštitnika građana za ocenu ustavnosti Zakona o izmenama i dopunama Zakona o javnom informisanju, odredbe ovog Zakona nesaglasne sa odredbama Ustava Republike Srbije, Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda i Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima. Ako se izuzme činjenica da je Registar javnih glasila profunkcionisao na način predviđen Zakonom, autori ovog izveštaja ne bi mogli da se slože sa mišljenjem ministra da je delovanje izmenjenog Zakona o javnom informisanju vidljivo. Ono o čemu bi eventualno moglo da se razgovara, jeste mera u kojoj je izmenjeni Zakon o javnom informisanju uticao na jačanje autocenzure.

5. ZAVOD ZA INTELEKTUALNU SVOJINU

Branka Totić, direktor Zavoda za intelektualnu svojinu uputila je organizacijama za kolektivno ostvarivanje autorskog i srodnih prava, reprezentativnim udruženjima korisnika autorskih dela i predmeta srodnih prava, reprezentativnom udruženju proizvođača, odnosno uvoznika uređaja za tonsko i vizuelno snimanje i proizvođača, odnosno uvoznika praznih nosača zvuka, slike i teksta i ustanovama javnog radiodifuznog servisa javni poziv za podnošenje predloga kandidata za članove Komisije za autorsko i srodna prava i njihove zamenike. Poziv je objavljen u službenom glasniku 29. januara. Rok za podnošenje predloga kandidata je 30 dana.

Komisija za autorsko i srodna prava je stručno telo predviđeno novim Zakonom o autorskom i srodnim pravima, ovlašćeno da u oblasti ostvarivanja autorskog i srodnih prava daje mišljenje o predlogu tarife koji predlažu kolektivne organizacije. Komisiju čine predsednik i četiri člana. Predsednika i članove Komisije imenuje Vlada na predlog direktora Zavoda za intelektualnu svojinu. Pored predsednika i članova, imenuju se i zamenik predsednika i dva zamenika članova Komisije. Zakonom je predviđeno da radi pripreme predloga direktor Zavoda za intelektualnu svojinu u "Službenom glasniku Republike Srbije", na svojoj internet stranici i u jednom visokotiražnom dnevnom listu, objavljuje javni poziv organizacijama i reprezentativnim udruženjima korisnika da predlože kandidate za članove Komisije i njihove zamenike i to po dva člana Komisije i jednog zamenika člana Komisije. Predsednika i zamenika predsednika predlaže nadležni organ. Na osnovu dobijenih predloga Zavod za intelektualnu svojinu predlaže Vladi sastav Komisije, osim ukoliko smatra da predloženi kandidati ne ispunjavaju uslove, kada može još jednom ponoviti javni poziv. Mandat predsednika i članova Komisije, kao i njihovih zamenika traje četiri godine, s tim da mogu biti ponovo imenovani.

KOLEKTIVNE ORGANIZACIJE

6. OFPS, kolektivna organizacija za zaštitu srodnih prava proizvođača fonograma

OFPS je saopštio da su predstavnici ove organizacije 20. januara i 8. februara održali dva sastanka sa predstavnicima Organizacije za zaštitu prava interpretatora – „PI“. Predmet razgovora bilo je usklađivanje rada kolektivnih organizacija sa novim Zakonom o autorskom i

srodnim pravima i razmatranje predloga jedinstvene tarife naknada koju će dve organizacije ubirati od korisnika. Kao rezultat, 19. februara u Službenom glasniku Republike Srbije objavljen je zajednički poziv dve kolektivne organizacije reprezentativnim udruženjima korisnika i individualnim korisnicima, za učestvovanje u pregovorima o jedinstvenoj tarifi naknada za emitovanje, reemitovanje i javno saopštavanje fonograma i na njima zabeleženim interpretacijama.

Novim Zakonom o autorskom i srodnim pravima, predviđeno je da se tarifa kolektivne organizacije određuje sporazumom, a nakon obavljenih pregovora između organizacije i reprezentativnog udruženja korisnika. Kao reprezentativno smatra se ono udruženje korisnika koje na teritoriji Republike Srbije predstavlja većinu korisnika iz određene delatnosti, odnosno ono kome je reprezentativnost priznata na osnovu drugih propisa. Ako nema takvog udruženja, reprezentativnost se utvrđuje na osnovu broja korisnika koje udruženje predstavlja, njihovih aktivnosti, stepena organizovanosti i slično. Tarifa se može odrediti i sporazumom između organizacije i individualnog korisnika ako je prema prirodi poslovanja takvog korisnika on jedini koji obavlja tu vrstu delatnosti u Republici Srbiji. Individualnim korisnicima koji samostalno pregovaraju o tarifi sa kolektivnom organizacijom, po samom zakonu smatraju se ustanove javnog radiodifuznog servisa. Rok za postizanje sporazuma je 60 dana od dana objavljivanja javnog poziva. Naknada na koju su ovlašćeni proizvođači izdatih fonograma za emitovanje, reemitovanje i javno saopštavanje fonograma i interpretatorska naknada u skladu sa odredbama novog Zakona o autorskom i srodnim pravima, naplaćuju se od korisnika u vidu jedinstvene naknade. Naplatu jedinstvene naknade vrši jedna organizacija, određena ugovorom zaključenim između organizacije interpretatora i organizacije proizvođača fonograma. Sastanci predstavnika organizacije interpretatora i organizacije proizvođača fonograma upravo su održani u cilju formiranja predloga jedinstvene tarife, sa kojim bi dve organizacije išle u pregovore sa reprezentativnim udruženjima korisnika.

7. SOKOJ, kolektivna organizacija za zaštitu autorskih prava autora muzičkih dela

7.1. SOKOJ, kolektivna organizacija za zaštitu autorskih prava autora muzičkih dela, objavila je na svom Internet sajtu poziv reprezentativnim udruženjima korisnika muzičkih dela, kao i individualnim korisnicima koji su, prema prirodi poslovanja, jedini koji obavljaju tu vrstu delatnosti u Republici Srbiji, na pregovore o tarifi autorske naknade za korišćenje muzičkih dela po osnovu, između ostalog, emitovanja i reemitovanja muzičkih dela. U pozivu je navedeno da su udruženja korisnika dužna da dostave dokaz da predstavljaju većinu

korisnika muzičkih dela iz određene delatnosti, odnosno dokaz o reprezentativnosti koja im je proznata na osnovu drugih propisa.

Vidi komentar uz tačku 6.1.

7.2. Povodom obeležavanja šezdeset godina od osnivanja, 24. februara, SOKOJ je održao konferenciju za novinare na kojoj je najavljena medijska kampanja u okviru koje će se video spotovi, radio džinglovi i veb spotovi u toku marta emitovati na programima svih većih medijskih kuća u Srbiji. Spotovi neće biti emitovani na Javnom servisu, jer SOKOJ vodi trogodišnji sudski spor sa RTS-om zbog neplaćanja autorske naknade. Na konferenciji je objavljeno i pismo Robina Giba, predsednika Međunarodne konfederacije društava autora i kompozitora (CISAC), koji je u novembru mesecu upozorio vlasti u Srbiji da RTS ne ispunjava obaveze prema autorima muzike. "Tokom duge karijere muzičara, člana grupe Bee Gees i predsednika CISAC-a, nikada nisam video da državni emiter ovako frapantno ne poštuje svoje neosporne obaveze, po osnovu korišćenja autorskih prava", navedeno je u pismu Robina Giba. Direktor SOKOJa Aleksandar Kovačević, odgovarajući na pitanja novinara, rekao je da dug RTS-a SOKOJu iznosi oko 300 miliona dinara, ali da nije moguće utvrditi tačan iznos, pošto on zavisi od prihoda Javnog servisa u koji SOKOJ nema uvid. Odgovarajući na navode direktora SOKOJa sa konferencije za štampu, RTS, njen kolegijum, upravni odbor i direktor, tvrde da je iznos duga preuveličan. Aleksandar Tijanić, generalni direktor RTSa, tvrdi da za njih i dalje važi ugovor po kome SOKOJu plaćaju 1,2 miliona dinara godišnje, koji je organizacija za autorska prava jednostrano raskinula 2006. "Raskinuli su ugovor i poskupeli svoje tarife šest puta. Odbijamo da dajemo toliki novac," izričit je Tijanić. On tvrdi da je ponuda RTS-a da plaća nadoknadu prema broju emitovanih pesama. "Formula je jednostavna: cena pomnožena sa brojem emitovanih pesama umanjena za popust, koji treba da dobijemo zbog obaveze da puštamo neprofitnu muziku," izjavio je Tijanić.

Do usvajanja Zakona o autorskom i srodnim pravima iz 2004. godine, koji je počeo da se primenjuje 1.1.2005. godine, postojala je praksa zaključivanja ugovora sa SOKOJem kojima se naknada za korišćenje muzičkih autorskih dela plaćala u paušalnom iznosu. Ovo je u praksi dovodilo do situacije u kojoj su različiti korisnici muzičkih autorskih dela plaćali različitu naknadu za isti obim korišćenja muzike. Od 2005. godine, SOKOJ postepeno, pod pritiskom i Zavoda za intelektualnu svojinu, ali i nezadovoljnih korisnika, napušta praksu zaključivanja ugovora koji predviđaju plaćanje naknade u paušalnom iznosu, i insistira na plaćanju naknade na način na koji to Zakon predviđa. Zakonom je naime bilo predviđeno da se naknada plaća u procentualnom iznosu od prihoda koji korisnik ostvaruje iskorišćavanjem predmeta zaštite, pri čemu iznos koji se plaća mora biti u srazmeri sa značajem koji za

prihode korisnika ima iskorišćavanje predmeta zaštite sa repertoara organizacije. RTS u konkretnom slučaju i dalje insistira na plaćanju u paušalnom iznosu, a kao alternativu nudi plaćanje nadoknade prema broju emitovanih pesama. Prvo je u suprotnosti ne samo sa Zakonom o autorskom i srodnim pravima, već i sa Zakonom o zaštiti konkurencije. Zakon o zaštiti konkurencije, naime, predviđa da su zabranjeni i ništavi ugovori kojima bi se primenjivali nejednaki uslovi poslovanja na iste poslove u odnosu na različite učesnike na tržištu, a čime bi se učesnici na tržištu doveli u nepovoljniji položaj u odnosu na konkurente. Novi Zakon o autorskom i srodnim pravima predviđa da se tarifa, po pravilu, određuje u procentualnom iznosu od prihoda koji korisnik ostvaruje obavljajući delatnost u okviru koje iskorišćava predmete zaštite. Novi Zakon, kao i onaj ranije važeći, insistira da iznos naknade mora da bude u srazmeri sa značajem koji za prihode korisnika ima iskorišćavanje predmeta zaštite sa repertoara organizacije. Vezivanje iznosa naknade za broj emitovanih pesama, dovelo bi do situacije u kojoj iznos naknade ne bi nužno bio u srazmeri sa značajem koji za prihode RTS ima iskorišćavanje muzičkih dela sa repertoara SOKOJa. Nije poznato da je model koji RTS predlaže prihvaćen u praksi u bilo kojoj evropskoj zemlji. Naprotiv, evropska praksa je upravo ono na čemu insistira Zakon, i na čemu u ovom konkretnom slučaju insistira i SOKOJ. Važno je napomenuti da bi u slučaju da se bilo koja komercijalna stanica ponaša na način na koji se u ovom slučaju ponaša RTS, ona shodno odredbama Zakona o radiodifuziji i uslova javnih konkursa na kojima su izdavane dozvole za emitovanje, ostala bez dozvole i praktično bila odstranjena iz etra. RTS u ovom slučaju zloupotrebljava činjenicu da mu je pravo na emitovanje programa priznato Zakonom, te da je RRA ograničena u pogledu mera koje bi u odnosu na RTS, zbog kršenja propisa o zaštiti autorskog i srodnih prava, mogla primeniti.

V PROCES DIGITALIZACIJE

U periodu na koji se ovaj izveštaj odnosi, nisu zabeležene bitnije aktivnosti u procesu digitalizacije. Skupština Srbije nije usvojila Završni akt Regionalne konferencije o radiokomunikacijama za planiranje digitalne zemaljske radiodifuzne službe u delovima Regiona 1 i 3, u frekventijskim opsezima 174-230 MHz i 470-862 MHz (RRC-06), čije je usvajanje akcionim planom uz Strategiju digitalizacije bilo predviđeno za četvrti kvartal 2009. godine. I dalje nisu definisana prava i obaveze komercijalnih emitera u procesu prelaska na digitalno emitovanje, iako je to akcionim planom uz Strategiju digitalizacije bilo predviđeno za prvi kvartal 2010. godine. Ono što posebno zabrinjava je i odsustvo konsultacija nadležnih sa komercijalnim emiterima u pogledu pravca u kome bi se kretale obaveze koje će im država

nametnuti. Kasni se i sa izradom idejnog projekta distribucione mreže koji bi trebalo da bude osnov za projekat primarne i sekundarne distribucione mreže.

Na prezentaciji trendova u sektoru medija za 2010. godinu revizorsko-konsultantske kompanije Deloitte, održanoj u Medija centru u Beogradu 18. februara, kojoj je prisustvovala i Jasna Matić, ministarka za telekomunikacije i informaciono društvo, saopšteno je, između ostalog, i da je Deloitte za potrebe ministarstva izradio procenu troškova digitalizacije. Analiza se odnosi na troškove subvencionisanja nabavke set top boxova, što bi zavisno od modela finansiranja koji bude izabran, koštalo između 20 i 50 miliona evra. Samom Strategijom digitalizacije bila su predviđena tri moguća modela subvencionisanja nabavke set top boxova. Po jednom, država bi nadoknadila deo troškova nabavke po jednog set top box uređaja po domaćinstvu, za sve korisnike čije praćenje televizijskog programa zavisi isključivo od zemaljskog prijema. Po drugom, država bi nadoknadila deo troškova nabavke po jednog set top box uređaja po domaćinstvu za sve korisnike koji plaćaju pretplatu. Po trećem, država bi nadoknadila deo troškova nabavke set top box uređaja isključivo za kategorije socijalno ugroženih lica.

VI PROCES PRIVATIZACIJE

Kako prenosi dnevni list Danas, u Srbiji je u poslednjih šest godina privatizovano 50 elektronskih i štampanih medija, dok je 51 preduzeće ostalo neprodato. Većina medija u Srbiji, prema podacima Agencije za privatizaciju, privatizovana je tokom 2007. godine. Od 50 privatizovanih medija, takođe prema navodima Agencije za privatizaciju, u međuvremenu je raskinuto 12 ugovora. Za 39 medija na jezicima nacionalnih manjina, postupak privatizacije je prekinut.

Jedna od privatizacija o čijem raskidanju su mediji pisali sredinom januara je i privatizacija Radio-televizije Krajina iz Negotina. Ugovor je raskinut zbog nepoštovanja odredbi o investiranju. Radio Krajina je imao dozvolu za regionalnu, a televizija za lokalnu frekvenciju.

Istovremeno, konzorcijum fizičkih lica koji je svojevremeno na aukciji kupio Novinsko izdavačko preduzeće Sremske novine iz Sremske Mitrovice, nedavnom isplatom šeste i poslednje rate, izmirio je sve svoje obaveze prema državi. Sremske novine često se navode kao primer uspešne privatizacije. Danas je to regionalni list, sa tiražom od oko sedam hiljada primeraka, 15 zaposlenih i tri pripravnika. U trenutku privatizacije, decembra 2004. godine,

Sremske novine imale su 19 zaposlenih i poslovale su sa gubitkom. Novi vlasnici investirali su u tehničko opremanje i modernizaciju, a broj zaposlenih smanjen je odlaskom četiri radnika u penziju.

Televizija Smederevo, lokalna stanica sa 40 zaposlenih, čija je sva imovina nekoliko polovnih kamera, na aukciji Agencije za privatizaciju 29. januara, prodata za čak - 42 miliona dinara, što je 470 puta više od početnih 90.000 dinara. Mediji su preneli da su četiri potencijalna kupca cenu često dizali i sami sebi, ne čekajući da konkurencija ponudi više. Pobedio je anonimni konzorcijum, koji je u trgovini zastupao Milan Lukić, lokalni političar, lider Grupe građana "Za bolje Smederevo", koji je samo mesec dana ranije kupio Radio Smederevo svom sinu. Lukić nije otkrio ko su članovi konzorcijuma, ali je nagovestio da je reč o jednoj nemačkoj firmi koja se bavi televizijskom produkcijom i jednom našem poznatom novinaru. Samo par dana kasnije, međutim, mediji su preneli da privatizacioni ugovor sa ovim konzorcijumom nije zaključen i da je aukcija poništena, a da je razlog navodno u informacijama koje je Agencija za privatizaciju dobila od Uprave za sprečavanje pranja novca.

Agencija za privatizaciju nastavila je sa raskidanjem privatizacionih ugovora i u februaru. Ugovor s konzorcijumom koji je 2007. godine kupio požarevačke novine "Reč naroda" za 11,6 miliona dinara, raskinut je 10. februara zbog neizmirene treće rate kupoprodajne cene.

Takođe u februaru, privatizovana su četiri javna medijska preduzeća, Radio televizija Vrnjačka Banja, Regionalna televizija Valjevo, JP za informisanje i kulturu Barajevo i JP Radio-stanica Despotovac.

VII ZAKLJUČAK

Medijska scena u Srbiji u 2010. godini nastavlja da se suočava sa istim problemima sa kojima se suočavala i u prethodnom periodu. Ovih problema je sve više, a rešenja se i dalje ne naziru. Izvršna vlast nastavlja da se oglašava čak i o obaveze koje je sama sebi predvidela, na primer akcionim planom usvojenim uz Strategiju digitalizacije. Istovremeno, političari kao ključni problem percipiraju neodgovorno izveštavanje pojedinih medija, a kao pozitivne pomake na medijskoj sceni doživljavaju one koji su posledica usvajanja akata koji, po mišljenju struke, krše ustavom i ratifikovanim međunarodnim izvorima zajemčene slobode i prava. U ovom izveštaju citirana izjava ministra kulture Nebojše Bradića, po kojoj je najznačajniji problem u medijskom sektoru izostanak ili manjak odgovornosti prema javnosti i javnoj reči, a

izmenjeni Zakon o javnom informisanju podsticajan za uređenje medijskog prostora, to upravo i potvrđuje. Ovakav pristup za svoj rezultat ima da se, umesto novinarskih udruženja i sudova u najdrastičnijim slučajevima, ukazivanjem na negativne pojave i disciplinovanjem medija bavi izvršna vlast. Istovremeno, poslovima kojima bi izvršna vlast trebalo da se bavi, a koji se odnose na kreiranje povoljnijeg okruženja za delovanje medija, koje bi omogućilo punije ostvarivanje osnovne funkcije medija u demokratskom društvu, niko se ne bavi. Umesto uvažavanja funkcije medija kao prenosilaca informacija i ideja o političkim i drugim pitanjima u oblastima od javnog interesa, kao sredstava za upoznavanje sa društveno relevantnim idejama i stavovima i stvaranje mišljenja o tim idejama i stavovima, medijima se pristupa kao sektoru kome generalno treba disciplinovanje i ništa osim disciplinovanja. Isto je vidljivo u svim sektorima, od regulatornog do rešavanja pitanja privatizacije lokalnih i regionalnih javnih medija. Gotovo osam godina nakon usvajanja zakona kojima je privatizacija lokalnih i regionalnih javnih medija predviđena kao obavezna i oročena, ovaj posao je ne samo i dalje nedovršen, nego čak izložen krajnje neodgovornom preispitivanju. Agencija za privatizaciju ostavljena je da sama rešava probleme izazvane neuspešnim privatizacijama, da istovremeno i zaključuje nove i raskida stare privatizacione ugovore. Pri tome, potenciraju se neizmirene obaveze kupaca medija u procesu privatizacije prema državi, a zanemaruje problem neizmirenih obaveza prema zaposlenima kojima se duguju zarade i ne uplaćuju doprinosi i posebno zanemaruje pitanje poštovanja profesionalnih standarda. I ovde se još jednom suočavamo sa percepcijom medija kao industrije čija je primarna funkcija punjenje državnog budžeta, a ne informisanje o stvarima o kojima javnost ima interes da zna.